

מראי מקומות - מגילה

י.

א. שמעתי שמקריבין בבית חוני

הק' תוס', הא גזרו טומאה על ארץ העמים, וא"כ איך הקריבו שם. ותי' דשמא לגבי הא לא גזרו טומאה כיון דמן התורה מותר להקריב. ובספר צאן קדשים (מנחות קט:) כ' ליישב קו' התוס' ע"פ מה שהבין בדברי התוס' במנחות (שם) דבקרבת נכרים אין חיוב ואיסור של הקרבה בטומאה, ולכן י"ל דכיון דבית חוני היו קרבת נכרים, לכן לא הי' איסור של קרבת בטומאה. אולם עי' רש"י שם שכ' דשגה מאד במה שכ' דאין איסור שימוש בטומאה בקרבת נכרים.

ב. ומאי טעמא הדר בי' וכו'

הק' התוס', למה באמת הדר בי', הא תנאי היא אם קידשה לעתיד לבא או לא. ותי' ר' חיים דכ"ע מודו דכיון דבאו לירושלים נאסרו הבמות, אפי' למ"ד דלא קידשה לעתיד לבא ואינן יכולין להקריב במקום המזבח, מ"מ במות ודאי נאסרו לכ"ע. ולכא"ז צ"ב, מ"ש ירושלים דלכ"ע אין היתר לאחריו, אפי' אם נתבטל קדושתו, ומ"ש שילה דכיון דבטל קדושתו הותרו הבמות. וכ' הטורי אבן שאין לתמוה בזה, דגם בשילה לא היינו מתירים הבמות אי לאו הקרא דמחלק בין שילה לירושלים, דבא ללמד שיש היתר בין זו לזו, ובלא"ה לא היינו יודעים כן. אלמא דגז"ה"כ הוא דמותה, אבל מהא גופא דאין הקדושה נמשכת אינו מוכרח שיש אחריה היתר במות. וא"כ, כיון דבירושלים לא מצינו קרא דמתיה, ממילא אסור אחריה אפי' על הצד דלא קידשה לעתיד לבא.

וע"ע במנחת חינוך (רנ"ד, ט"ו) דכ' דאפי' למ"ד לא קידשה לעתיד לבא, מ"מ עדיין יש דין של מורא מקדש, ומשום דכיון דאין אחריה היתר, נראה דעדיין יש שם קדושת המקדש (דהיינו, דמכח קדושת מקום המקדש נובע האיסור להקריב קרבת בשום מקום אחר בעולם). וביאר דלא דמי ירושלים לשילה, דבשילה נתבטלה לגמרי, ושוב לא תהי' שם עוד קדושה ונבחרה ירושלים, משא"כ ירושלים דהיא נחלה לעולמי עולמים, ממילא גם האידנא נוהג מורא [ואסור בבמות].

ג. שמעתי שמקריבין אע"פ שאין בית

וכן פסק הרמב"ם (מעשה הקרבת, יט, טו), אלא מבואר מלשונו דזהו היתר להקריב קרבת בזמן הזה, אבל אין חיוב, וכן מבואר מלשון החינוך (מצוה ת"מ), דאין חיוב עלינו להקריב קרבת בזמן הזה דהבהמ"ק חרוב.

ד. דכ"ע קדושה ראשונה קידשה

לשעתה וקידשה לעתיד לבא

הק' תוס', הא איכא שי' ר"א בחגיגה לגבי מעשר עני בשביעית דלא קידשה לעתיד לבא, ותי' תוס' דזה לא הי' מדברי ר"א, אלא דברי הגמ' הם בביאור דברי ר"א, אבל אין מוכח דס"ל כן. וע' תוס' בשבועות (טז. ד"ה דכ"ע) דתי' באו"א, דס"ל לר"א דקדושת הארץ לגבי תרומה ומעשרות בטלה, אבל קדושת מחיצות של בהמ"ק לא בטלה. והק' הרמב"ן על זה מהא דאי' בגמ' שם [וכן בגמ' כאן] דהגמ' מביאה מר' ישמעאל בר' יוסי דס"ל דקדושה ראשונה לא קידשה לעתיד לבא, אף דר' ישמעאל בר' יוסי מייירי בקדושת הארץ, ולא בקדושת המקדש.

גם הרמב"ם (בית הבחירה ג, יד-טז) כ' לחלק בין קדושת המקדש לקדושת הארץ, וביאר החילוק, דלגבי קדושת המקדש הקדושה תלויה בשכינה, והשכינה לא זזה משם. משא"כ בקדושת הארץ, הקדושה תלויה בכיבוש רבים, וכיון שנלקחה הארץ מידיהם בטל הכיבוש. אבל ע' בראב"ד שם בהשגות דחולק על הרמב"ם וס"ל דאין לחלק בין קדושת הארץ לקדושת המקדש.

ה. מצאו אלו וקדשום... קסבר קדושה ראשונה

קידשה לשעתה ולא קידשה לעתיד לבא, וכו'

כ' העולת שלמה בערכין (לב) דמכאן ראי' למש"כ המשנה למלך (שמיטה י"ב, ט"ו) בשם המהרי"ט, דאף למ"ד לא קידשה לעתיד לבוא, והיו צריכים לחזור ולקדשם בימי עזרא, מ"מ לא קידשו אלא ערי חומה המוקפים מימות יהושע, דהא ר' ישמעאל ב"ר יוסי אמתני' קאי, וקתני מתני' מוקפות חומה מימות יהושע. אולם ע' ברדב"ז שם דכ' דאם הי' להם חומה בימי כיבוש עזרא, זה מהני שיהי' חשיב לעיר חומה לענין בתי ערי חומה. וע"ע בחי' הגרי"ז בערכין (שם) דג"כ נקט כדברי הרדב"ז, דתלוי באם יש להם חומה בימות עזרא או לא.

ו. ורמינהו אמר ר' ישמעאל בר' יוסי

הק' הטורי אבן, למה צריך לבריייתא זו, הא כבר איכא ר' יהושע דס"ל דקידשה לעתיד לבא, וא"כ למה צריך להק' מבריייתא זו השני דר' ישמעאל בר' יוסי. וביאר או דהגמ' הי' רוצה להק' מדר"י אדר"י, או דהי' רוצה להביא מח' תנאים חדשה.